

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 listopada 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **A.A.**,

skazanego za czyn z art. 244 k.k. i in.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 15 listopada 2023 r.

w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

kasacji Prokuratora Generalnego na korzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim

z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. II K 1157/20,

- 1. uchyla zaskarżony wyrok w zakresie czynu opisanego w punkcie 2 jego części wstępnej, czyli punkty II i VII zaskarżonego wyroku;**
- 2. uniewinnia A.A. od czynu przypisanego mu w punkcie II zaskarżonego wyroku;**
- 3. kosztami postępowania w sprawie, w zakresie czynu przypisanego w punkcie II zaskarżonego wyroku, obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 23 czerwca 2021 r., sygn. akt II K 1157/20, A.A. został uznany za winnego czynu z art. 244 k.k., polegającego na tym, że w dniu 6 kwietnia 2020 r. w S. nie zastosował się do orzeczonego przez Sąd postanowieniem zakazu zbliżania się na odległość 200 metrów do M.B. i kontaktowania się z M.B., za który to czyn wymierzono mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności (pkt II, czyn opisany w punkcie 2 wyroku) W związku z tym skazaniem orzeczono również wobec A.A. zakaz zbliżenia się do M.B. na odległość mniejszą niż 100 metrów przez okres dwóch lat (pkt VII). Wyrokiem Sądu Rejonowego A.A. został również uznany za winnego czynu z art. 178a § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności (pkt I) i w związku z tym skazaniem orzeczono świadczenie pieniężne (pkt VI) i zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych (pkt V), a także został uznany za winnego czynu z art. 226 § 1 k.k., za który wymierzono mu karę 6 miesięcy pozbawienia wolności (pkt III). Kary jednostkowe zostały połączone i jako karę łączną wymierzono A.A. karę roku pozbawienia wolności (pkt IV). Wyrok zawierał ponadto rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu (pkt VIII).

Kasację od powyższego wyroku, w trybie art. 521 § 1 k.p.k., na korzyść skazanego, wniósł Prokurator Generalny. Zaskarżył on wyrok Sądu Rejonowego „w części odnoszącej się do czynu zarzucanego oskarżonemu A.A. w pkt 2 aktu oskarżenia, tj. rozstrzygnięć zawartych w sentencji wyroku w pkt II oraz w pkt VII - na korzyść oskarżonego A.A.”, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie:

- art. 244 k.k., poprzez nieprawidłowe przyjęcie, iż zachowaniem polegającym na niestosowaniu się, w dniu 6 kwietnia 2020 r., do orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 19 grudnia 2019 r. o sygn. akt II K 1292/19, zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej M.B. i kontaktowania z nią, A.A. zrealizował znamiona występku określonego w tym przepisie, podczas gdy zakazy tej treści zostały ustanowione jako obowiązki określające sposób realizacji, zastosowanego przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim w sprawie o sygn. akt II K 1292/19, na podstawie m.in. art. 275 § 1 i 2 k.p.k., środka zapobiegawczego

w postaci oddania oskarżonego pod dozór Policji, co skutkowało niezasadnym skazaniem wymienionego za występku z art. 244 k.k., albowiem naruszenie zakazów stanowiących istotę obowiązków nakładanych na oskarżonego oddanego pod dozór Policji nie stanowi realizacji znamion wymienionego przestępstwa,

- art. 41a § 1 k.k. poprzez orzeczenie na jego podstawie, wobec A.A. – uznanego za winnego popełnienia występuku z art. 244 k.k., polegającego na niestosowaniu się do orzeczonego postanowieniem Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 19 grudnia 2019 r. o sygn. akt II K 1292/19, zakazu zbliżania się do pokrzywdzonej M.B. i kontaktowania z nią - środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do M.B. na odległość mniejszą niż 100 (sto) metrów, w sytuacji gdy przywołany przepis stanowi, że sąd może orzec m.in. zakaz zbliżania się do określonych osób jedynie w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca, a zatem brak było podstaw do zastosowania tej normy”.

Prokurator Generalny wniósł o „uchylenie wyroku w zaskarżonej części i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia przypisanego mu występuku z art. 244 k.k.”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja okazała się oczywiście zasadna, co umożliwiło jej uwzględnienie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Analiza akt sprawy doprowadziła do ustalenia, że podstawą przypisania oskarżonemu A.A. odpowiedzialności karnej za czyn kwalifikowany z art. 244 k.k. było postanowienie Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 19 grudnia 2019 r., sygn. akt II K 1292/19, którym – na podstawie art. 249 § 1 k.p.k., art. 258 § 3 k.p.k. oraz art. 275 § 1 i 2 k.p.k. – zastosowano wobec oskarżonego środek zapobiegawczy w postaci oddania pod dozór Policji z jednoczesnym zobowiązaniem do stawiennictwa we właściwej jednostce Policji, zakazem zbliżania się do pokrzywdzonych, m.in. do M.B. na odległość 200 metrów oraz zakazem jakiegokolwiek kontaktowania się z pokrzywdzonymi, m.in. z M.B. (k. 203 akt o sygn. II K 1292/19). Przedmiotowy zakaz zbliżania i kontaktowania się, zastosowany w

sprawie o sygn. akt II K 1292/19, niewątpliwie nie miał charakteru środka karnego i był wyłącznie elementem środka zapobiegawczego w postaci dozoru Policji. Trzeba zauważyć, że opisany dozór Policji został uchylony na rozprawie w dniu 9 grudnia 2020 r. (k. 294v akt o sygn. II K 1292/19), zaś w wyroku Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim z dnia 22 grudnia 2020 r., sygn. akt II K 1292/19, nie orzeczono wobec A.A. żadnego środka karnego w postaci zakazu zbliżania się lub zakazu kontaktowania z pokrzywdzoną M.B. (k. 298 akt o sygn. II K 1292/19).

Ma zatem rację skarżący, że doszło w tej sprawie do rażącego naruszenia art. 244 k.k. Zachowanie oskarżonego polegające na naruszeniu zakazu orzeczonego w ramach środka zapobiegawczego nie może być uznane za czyn wyczerpujący znamiona przestępstwa z art. 244 k.k. Znamion tego przestępstwa nie realizuje naruszenie zakazu stanowiącego istotę obowiązków nakładanych na oskarżonego oddanego pod dozór Policji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2017 r., IV KK 213/17; zob. również K. Boratyńska, P. Czarnecki, R. Koper, [w:] *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. A. Sakowicz, Legalis 2023, t. 7 do art. 275). Tym samym A.A. poniósł odpowiedzialność karną za czyn kwalifikowany z art. 244 k.k. w sytuacji, gdy jego zachowanie nie realizowało znamion tego typu czynu zabronionego. Jest to w stopniu oczywistym rażące naruszenie prawa materialnego, mające istotny wpływ na treść orzeczenia.

Już powyższa konstatacja jest wystarczająca do uchylenia zaskarżonego wyroku i uniewinnienia oskarżonego od czynu opisanego w punkcie 2 części wstępnej wyroku. Takie rozstrzygnięcie *ex lege* eliminuje także rozstrzygnięcie w przedmiocie środka karnego, orzeczonego w związku z pierwotnym skazaniem. Rację ma jednak autor kasacji, że również rozstrzygnięcie zawarte w punkcie VII zaskarżonego wyroku zostało wydane z rażącym naruszeniem prawa. Przepis art. 41a § 1 k.k. zawiera katalog spraw, w których możliwe jest orzeczenie środka karnego w postaci zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego. Zgodnie z tym przepisem, zakaz ten może być orzeczony w razie skazania za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej lub obyczajności na szkodę małoletniego lub inne przestępstwo przeciwko wolności oraz w razie skazania za umyślne przestępstwo z użyciem przemocy, w tym zwłaszcza przemocy wobec osoby najbliższej. W tym katalogu nie mieści się czyn z art. 244 k.k.

Uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie A.A. od jednego z czynów przypisanych zaskarżonym wyrokiem, a tym samym wyeliminowanie jednej z kar jednostkowych, oznacza równocześnie rozwiązanie węzła kary łącznej (pkt IV zaskarżonego wyroku). Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych, rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem sąd kasacyjny nie musi zawierać w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V KK 617/19; zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KK 127/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., sygn. akt III KO 78/11).

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania w sprawie uzasadnia art. 632 pkt 2 k.p.k.

Z uwagi na powyższe, należało orzec jak w sentencji wyroku.

(TM)

[ał]